

BEREDSKAPSPLAN

Forebygging og avdekking av seksuelle overgrep, vold og seksuell trakassering mot barn og unge

Målet med denne beredskapsplanen er å forebygge **seksuelle overgrep, vold og trakassering mot barn og unge**. Planen skal i tillegg være beskrivende for hva som skal gjøres ved en akutt situasjon. Vi ønsker med dette at våre ansatte, trenere og frivillige skal være bevisst sitt ansvar og ta dette på alvor.

Planen skal sikre at våre ansatte og frivillige medarbeidere skal:

- Ha god kunnskap om forebygging og avdekking av seksuelle overgrep, vold og trakassering mot barn og unge.
- Ha god kjennskap til de rutiner og prosedyrer som ligger i denne beredskapsplanen.

Planen skal skape et grunnlag for en åpen dialog om temaet innad i klubben, og kommunisere utad at problemstillingen tas på alvor.

Planen skal også ivareta de vurderinger som må gjøres etter at et overgrep er meldt.

En åpen dialog om seksuelle overgrep mot barn vil i seg selv være forebyggende, det vil skape trygge rammer for barna, og en forutsigbar og trygg arena for våre ansatte og frivillige medarbeidere.

Nulltoleranse for seksuelle trakassering og overgrep

Seksuell trakassering og overgrep skal ikke skje i idretten, og er i direkte strid med idrettens visjon om *idretts glede for alle*. Likevel vet vi at seksuell trakassering og overgrep skjer i idrettssammenheng, ofte uten at det blir rapportert, håndtert og reagert på.

Norsk Idrett har *nulltoleranse for enhver form for diskriminering og trakassering*¹ Dette betyr at det *alltid* skal reageres på slike handlinger. Denne rettlederen skal gjøre det lettere å rapportere, håndtere og reagere på seksuell trakassering og overgrep.

Norsk idrett har egne retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep:

www.idrettsforbundet.no/tema/retningslinjer/seksuell-trakassering-og-overgrep/

Alle har ansvar for å gripe inn og varsle ved brudd på retningslinjene. Styret i hvert idrettslag har ansvar for at retningslinjene er kjent og blir fulgt.

Seksuelle overgrep er brudd på straffeloven², og skal meldes til og etterforskes av politiet.

Krav til politiattest:

Alle nyansatte og frivillige medarbeidere som skal utføre regelmessig oppgaver (mer enn 2 oppdrag) som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige, skal fremvise politiattest. Kun nyansatte kan forespørres om politiattest. Derimot kan vi be om politiattest fra alle frivillige. Det anbefales i følge NFF at attesten fornyes hvert 3. år.

Beredskapsplan og forebyggende arbeid:

- Alle ansatte og frivillige skal få utdelt denne beredskapsplanen
- Vi skal regelmessig gi våre ansatte faglig oppdatering om temaet ved intern eller ekstern kursing.
- Ledelsen/ styret skal ha beredskapsplanen som tema minimum en gang i året på et felles møte.
- Beredskapsgruppe for håndtering av seksuelle overgrep og krenkelser:
 - **Gruppen består av: Styreleder, daglig leder og lege Marianne Valhovd**
 - Ved fravær av noen av funksjonene skal Nestleder møte.

¹Idrettspolitisk dokument 2015-2019, side 11 <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/>

²Straffeloven, kapittel 26: seksuallovbrudd https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-28/KAPITTEL_2-11

Har DU opplevd seksuell trakassering og/ eller overgrep i idretten?

Da kan du

- Snakk med noen du stoler på.
 - Når du forteller om trakasseringen/ overgrepet kan du få slutt på det. Det er også viktig at du sier i fra slik at denne personen ikke får mulighet til å gjøre det samme flere ganger mot deg eller andre.
- Kontakt politi og/ eller overgrepsmottak om du har vært utsatt for overgrep.
 - Politi tlf. 02800 / www.politi.no (du kan få be om å få snakke med noen som jobber med seksuelle overgrep)
 - Overgrepsmottak: www.overgrepsmottak.net / www.dinutvei.no
 - Du kan be om noen du stoler på bli med deg til politiet/ overgrepsmottaket.
- Om du ikke ønsker, eller tør å snakke med politiet/ overgrepsmottaket, er det andre som kan gi deg råd, for eksempel:
 - Helsesøster
 - Fastlege
 - Alarmtelefon for barn og unge tlf. 116 111 / www.116111.no
 - Landsdekkende telefon for incest- og seksuelt misbrukte tlf. 80057000 / www.incest80057000.no
- Ved seksuelle overgrep har du rett til gratis møte med advokat før du avgjør om du vil melde til politiet. Les mer på: <https://www.dinutvei.no/utsatt/251>
- Kontakt Idrettslaget din, styreleder eller daglig leder
 - Hvis du ikke tør, eller vil kontakte idrettslaget, kan du kontakte ansvarlig rådgiver i NIF: Håvard B. Øvregård, tlf. 91773157, epost: havard.ovregard@idrettsforbundet.no
 - Styreleder Lars Sandnes 90922308 lars.o.sandnes@gmail.com
 - Daglig Leder Reidar Grønbeck 41437900 reidar.gronbeck@medkila-il.no

Handlingsplan ved bekymring:

Det er viktig å presisere at dersom noen har mistanke om, eller får kjennskap til seksuell trakassering eller seksuelle overgrep, **skal man varsle** om dette. Den enkelte ansatte og frivillig medarbeider som jobber med barn og unge har opplysningsplikt.

1. Dersom en av våre ansatte, eller frivillig medarbeider, får kjennskap til, eller mistanke om, at et barn/en ungdom som vedkommende har kontakt med gjennom sitt arbeid, kan ha blitt, eller har vært utsatt for vold eller overgrep, skal vedkommende umiddelbart informere sin nærmeste leder om dette. Dette vil være sportslig leder, daglig leder eller styreleder
2. Noter observasjoner.
3. Leder skal bringe bekymringen videre til barnevernet, muntlig eller skriftlig. Beredskapsgruppa skal være informert. Ledelsen skal enten drøfte saken anonymt med barneverntjenesten, eller sende skriftlig bekymringsmelding til barneverntjenesten. Dette skal skje så raskt som mulig etter at informasjonen er mottatt eller mistanke oppstått, uten unødig opphold.
4. Leder og ansatt/ frivillig medarbeider skal skrive meldingen sammen, alternativt kan den ansatte/ frivillig medarbeider skriftlig eller muntlig overbringe meldingen til leder
5. Den ansatte/ frivillig medarbeider skal gi tilbakemelding fra leder snarest mulig, i forhold til hva leder gjør videre med meldingen. Slik tilbakemelding skal gi så raskt som mulig, uten unødig opphold.
6. Hovedregelen er at barnets foreldre ikke informeres om at meldingen sendes, med mindre det kan utelukkes at de er delaktig. På samme måte avklarer barneverntjenesten med Politiet i saker som oversendes dit.

Skriftlig melding sendes Barneverntjenesten i Harstad, Postmottak, 9479 Harstad.

Viktig:

- **Våre representanter er ikke etterforskere**, og skal derfor gi saken videre til riktig instans.
- Tar et barn kontakt skal du lytte til barnet og vise at du tar barnet på alvor. Unngå å styre samtalen. Gjenta utsagn som barnet kommer med, slik at barnet evt. kan korrigere om du har forstått feil. Noter ned barnets uttalelser eller annet, etter samtalen.
- Vær ærlig i forhold til det som skal skje. Vær realistisk.
- Lov aldri noe du ikke kan holde – Du må **aldri** love barnet taushet om det du får vite.
- Forbered deg mentalt og følelsesmessig på at betroelser kan komme.

Har DU hørt om seksuell trakassering og/ eller overgrep i idretten?

- Alle har etter loven plikt til å melde fra dersom dette vil hindre nye overgrep
- Om mulig hjelp den som har opplevd trakassering/ overgrep
- Gi beskjed videre til styreleder eller daglig leder

Har DU ansvar i Medkila, og fått informasjon om seksuell trakassering og/ eller overgrep?

- Gi umiddelbart beskjed til din nærmeste leder, styreleder eller daglig leder
- Sørg for at saken blir håndtert i idrettslaget
- Kontakt idrettskretsen i fylket for å få hjelp til håndteringen i idrettslaget om du mener det er nødvendig

Hva er seksuell trakassering og seksuelle overgrep?

- Seksuell trakassering er seksuell oppmerksomhet som er uønsket og plagsom for den det rammer.
 - Det er opplevelsen til den som blir utsatt for handlingen, og ikke intensjonen til den som utfører handlingen, som avgjør om det er seksuell trakassering.
- Seksuelle overgrep er seksuelle handlinger utført mot noen som ikke gir eller er i stand til å gi sitt samtykke.
- Straffbare handlinger er f.eks
 - Voldtekt
 - Berøring av kjønnsorgan eller bryst
 - Å ta, lagre eller formidle seksualisert bilde
- Seksualisert handling overfor barn under 16 år er i utgangspunktet alltid straffbart.

Ved akutte situasjoner:

En akutt situasjon kan være en konkret hendelse (vold/ overgrep) ved et av våre arrangement, eller akutte hendelser hvor barnet/ den unge vurderes å være i akutt fare.

1. Du må først se at den utsatte psykiske og fysiske helse blir ivaretatt
2. Roe ned situasjonen. Vær trygg tilstede. Vis at du mestrer situasjonen
3. Ta kontakt med politiet tlf. 02800 – avtal med politiet hvem som skal kontakte foreldrene. Nærmeste leder skal i slike tilfeller informeres snarest mulig i etterkant.
4. Orienter den utsatte om hva som skjer. Er det andre involverte, skal disse bli ivaretatt av andre ledere.

Ved overgrep

1. Ikke skift klær på barnet
 2. Eventuelt brukt tøy pakkes inn i papir – ikke plast
 3. Ikke bad, dusj eller vask barnet
- **All kontakt med pressen skal håndteres av Beredskapsgruppa**

Samtale for de som er blitt involvert:

- I en slik situasjon er det viktig at du som leder og voksen viser at du mestrer situasjonen. Du må opptre trygg og handlingsorientert både overfor den utsatte og de rundt.
- Ikke gi ut unødvendig informasjon til andre deltakere. (Husk at vi skal ivareta den utsatte og at den skal være komfortabel med at andre vet). Du skal vise andre eventuelle deltakere at dette har de voksne tatt ansvar for og vil håndtere på en forsvarlig måte.
- Bidra ikke til ryktespredning.
- Viktig for de andre involverte å bli godt ivaretatt. Dette gjøres best av foreldre. Informer foreldrene om det de strengt tatt trenger å vite slik at barna kan bli tatt godt vare på.

Hva skal idrettslaget gjøre når de blir varslet om seksuell trakassering eller overgrep?

- Idrettslaget skal ta alle meldinger alvorlig
- Meldinger om seksuell trakassering og overgrep skal håndteres av ledelsen (daglig leder/ styreleder)
- Om det gjelder overgrep mot myndig person, skal klubben sterkt oppfordre personen om selv å melde saken til politiet, og gjerne tilby å bli med personen til politiet.
- Om det gjelder overgrep mot en mindreårig person skal en informere foresatte, og i samråd med disse melde saken til politiet
- Mistenker ledelsen at den/ de foresatte selv har utført seksuelle overgrep mot den mindreårige skal en ta kontakt med politiet eller barnevernet i kommunen
- Det er avgjørende at slike saker blir håndtert snarest mulig
 - I saker hvor det kan være lovbrudd skal en kontakte politiet med det samme (samme dag) på telefon 112 (akutt) eller 02800
 - Er man i tvil, skal man uansett kontakte politiet, legge frem saken og spørre om råd.
 - Idrettslaget skal avklare sin oppfølging av saken med politiet, for ikke å ødelegge politiets etterforskning
 - I andre saker skal ledelsen håndtere saken så snart som mulig, og senest innen 1 uke
 - For sikkerhets skyld utnevne saksansvarlig i styret og avtale møte med de involverte
- Idrettslaget skal aldri hindre eller råde noen fra å kontakte politiet
- Kontakt idrettskretsen i fylket dersom man ønsker hjelp til håndteringen i idrettslaget

Saksgang i idrettslaget

- Det er beredskapsgruppen i idrettslaget som håndterer saken
- Det er hovedstyret i idrettslaget som gjør vedtak i saken
- Som i andre saker må styrets medlemmer vurdere sin habilitet, og dette bør komme frem av relevante protokoller.

- Alle saker skal følges opp, uavhengig av om saken har vært håndtert av politiet
 - Dette gjeld både om noen blir dømt i saken, eller om saken ender med frifinnelse, eller om saken blir henlagt.
- Styret skal sette sin lit til at beredskapsgruppen er saksansvarlige
- Mens saken er under håndtering av politi eller rettssystem, skal idrettslaget;
 - Vurdere om saken skal meldes til NIFs domsutvalg for suspensjon av involverte
 - Be person(er) som er mistenkt for å ha utført seksuell trakassering eller overgrep om å ha ei tilbaketrasket rolle til saken er håndtert
 - Vurdere å hente inn ny(e) politiattester
- Saker som ikke er politisaker, eller som er ferdig håndtert av politi/ rettssystemet, skal følges opp av beredskapsgruppen
- Beredskapsgruppen bør holde separate møter med de involverte, og vurdere om en skal hente inn annen informasjon. På bakgrunn av dette lager de et saksframlegg til styret.
- Idrettslaget oppfordres om å kontakte idrettskretsen for hjelp i slike saker
- Idrettslaget skal føre logg for hver sak
 - Ledelsen i idrettslaget skal alltid opprette en sakslogg når en tar imot meldinger som gjelder seksuell trakassering eller overgrep. Her loggfører en de ulike hendelsene i saken, med dato, tidspunkt og hva saken gjelder
- Loggen kan være slik som denne
 - (dato) (tidspunkt) X mottok telefon/ e-post om saken fra person Y
 - (dato) (tidspunkt) X snakket med daglig leder om saken
 - (dato) (tidspunkt) Daglig leder snakket med personen Y
 - (dato) (tidspunkt) Daglig leder informerte styreleder
- Unngå å skrive personopplysninger i loggen
- Målet med loggen er å enkelt kunne gjøre rede for sakshåndteringen i idrettslaget. Dette bidrar til ei ryddig sakshåndtering internt, men er også viktig dersom saken skulle være alvorlig og senere bli fulgt opp av f.eks politi eller media.
- Styret skal sikre at informasjonen om saken ikke blir formidlet til andre enn de som treng den for å håndtere saken
- I saker som kan gjelde lovbrudd skal idrettslaget spørre politiet om råd før en informerer andre i gruppen/ idrettslaget f.eks foreldre/ foresatte.
- Ryktespredning og snakk gjør politiets etterforskning og idrettslaget håndtering vanskeligere, og er en ekstra belastning for de personene saken gjelder for
- Ledelsen i idrettslaget skal ta vare på de involverte, og legge til rette for at håndteringen av saken ikke fører til unødvendig stor påkjenning for disse.
- Idrettslaget har et særlig stort ansvar for å ta vare på den/ de som kan ha opplevd trakassering eller overgrep, og legge til rette for at den/ de skal kunne fortsette i idrettslaget.

Reaksjoner

- Seksuell trakassering, overgrep, og brudd på NIFs retningslinjer mot seksuell trakassering sanksjoneres etter NIFs straffebestemmelser
 - Dette innebærer at et idrettslag kan påtale forholdet til NIFs domsutvalg.
 - Domsutvalget kan suspendere vedkommende i vente av endelig avgjørelse, og kan etter denne gi reaksjon som blant annet kan omfatte utestenging fra deltakelse i norsk idrett.
 - Når det blir vurdert å påtale et forhold til NIFs domsutvalg, bør en kontakte idrettskretsen for nærmere rettleiding.
 - Ønsker idrettslaget å gi andre reaksjoner, bør en også kontakte idrettskretsen for råd.